

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: I. H.,
bytem ,
zastoupena advokátkou Mgr. Evou Kantoříkovou,
sídlem Jaselská 14, Brno,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
Křížová 1292/25, Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 2. 2018, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalované, jímž byly zamítnuty její námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č.j. X ze dne 11. 8. 2017, kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek § 42 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“ nebo jen „zákon“).
2. Žalobkyni byl od X přiznán slovenskou Sociální pojišťovnou ústředí Bratislava invalidní důchod nezávislý na předchozí době pojištění (tzv. invalidní důchod typu A ve smyslu čl. 44 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, (dále jen „nařízení č. 883/2004“ nebo „koordináční nařízení“). Dne 19. 8. 2009 získala trvalý pobyt na území České republiky a dne 20. 9. 2016 nabyla žalobkyně občanství ČR.
3. Žalobkyně se přihlásila dobrovolně k účasti na důchodovém pojištění s účastí 1 rok (od 1. 3. 2016 do 28. 2. 2017 jednorázovou platbou dne 15. 2. 2017) dle § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění ve znění před 1. 2. 2018, tj. před účinností zákona č. 259/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, tj. v době, kdy dobrovolné účasti na pojištění nebránila podmínka předchozího získání alespoň jednoho roku doby pojištění na území ČR. Získala jeden rok doby důchodového pojištění a měla by dle žaloby obdržet příslušné protiplnění z českého důchodového systému. Žalovaná žádost žalobkyně o český dílčí invalidní důchod zamítla s odůvodněním, že přiznání invalidního důchodu typu A v jednom členském státě vylučuje jeho přiznání v jiném členském státě (čl. 44 odst. 2 nařízení č. 883/2004). Což žalobkyně nepopírá, ale má za to že čl. 44 odst. 2 nařízení č. 883/2004 nevylučuje, aby členský stát, v němž osoba pobírající invalidní důchod typu A získala potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod typu B, rozhodl o dílčím důchodu typu B.
4. Žalovaná argumentuje, že pokud žalobkyni vznikl nárok na invalidní důchod dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, nevznikl jí nárok na invalidní důchod dle § 40 odst. 2 zákona.
5. Žalobkyně byla uznána za plně invalidní ode dne dosažení 3 let věku. K tomuto dni jí dle § 32 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění od 1. 8. 1979, nárok na invalidní důchod na území ČR nevznikl, neboť podle daného ustanovení invalidní důchod v mimořádných případech náležel při nezískání žádné doby důchodového pojištění až ode dne dovršení 26 let věku. Od 1. 10. 1988 nabyl účinnosti nový zákon o sociálním zabezpečení č. 100/1988 Sb., který v § 33 odst. 2 zakotvil, že občan měl nárok na invalidní důchod také tehdy, jestliže se stal invalidním před dovršením věku, v němž končí návštěva základní školy, nemohl být proto zaměstnán vůbec nebo po dobu potřebnou pro nárok na tento důchod a dosáhl věku 18 let. Věku 18 let žalobkyně dosáhla v roce 1994, tj. v době, kdy již zaniklo Československo. Žalobkyni nárok na český invalidní důchod nevznikl z toho důvodu, že byla občankou Slovenské republiky a měla tam trvalý pobyt. První den, k němuž mohl žalobkyni nárok na český invalidní důchod vzniknout, je den získání trvalého pobytu na území ČR, tj. 19. 8. 2009. K tomuto dni již byly ČR a SR členskými státy Evropské unie a na základě přímé aplikace čl. 44 odst. 2 nařízení č. 883/2004 jí nárok na tuto dávku nevznikl. Do dnešního dne nárok na tuto dávku nevznikl, protože žalobkyně nadále slovenský invalidní důchod z mládí pobírá.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

6. Pokud žalobkyně získala jeden rok doby důchodového pojištění na území ČR, měla dle žaloby žalovaná rozhodnout, zda nesplnila podmínky pro vznik nároku na invalidní důchod dle § 40 zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná vyzvala slovenského nositele důchodového pojištění o potvrzení doby slovenského důchodového pojištění. Ze zaslaného potvrzení vyplývá, že žalobkyně na Slovensku nezískala žádnou dobu pojištění. Toto potvrzení bylo dle žaloby vydáno v rozporu s § 60 odst. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, neboť slovenskou dobou důchodového pojištění je rovněž doba pobírání invalidního důchodu přiznaného a vypláceného slovenskou Sociální pojišťovnou. Doba od X do 15. 2. 2017 je dle žaloby kryta slovenskou dobou důchodového pojištění. Protože slovenský nositel pojištění o důchodu žalobkyně v době, kdy probíhalo řízení o českém invalidním důchodu, nerozhodoval a vydal pouze potvrzení, které není samostatným správním aktem, nemůže jej žalobkyně napadnout samostatnou žalobou ve správním soudnictví na Slovensku. Žalovaná měla slovenskou stranu upozornit, že žalobkyně pobírá slovenský invalidní důchod, a měla by jí tudíž být doba jejího pobírání potvrzena jako slovenská doba důchodového pojištění. Jelikož žalobkyně má celou dobu od X do 1. 3. 2017 krytu slovenskou dobou důchodového pojištění, je toho názoru, že jí vznikl nárok na český dílčí invalidní důchod ode dne 1. 3. 2017 dle § 40 zákona o důchodovém pojištění.
7. Žalobkyně je závislá na péči jiné osoby, potřebuje k zajištění svého lidsky důstojného života sociální služby. Slovenské orgány nejsou povinny poskytovat slovenské dávky dlouhodobé péče do jiných členských států, proto představuje pro žalobkyni jedinou cestu, jak získat nezbytné prostředky na úhradu sociálních služeb, které potřebuje k zajištění lidsky důstojného života, získání, byť nepatrného českého důchodu.
8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby, žalobkyně nechodila do základní ani zvláštní školy, podkladovým posudkem PSSZ LPS Praha 5 byla žalobkyně uznána invalidní pro invaliditu III. stupně dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně byla uznána invalidní z mládí a nezískala dobu pojištění z důvodu nemožnosti výkonu výdělečné činnosti či studia dle § 40 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně sice splňuje podmínky vzniku nároku na invalidní důchod z mládí dle českých právních předpisů, avšak tentýž invalidní důchod jí byl přiznán a vyplácen v SR, proto v souladu s čl. 44 odst. 2 koordinačního nařízení jí náleží pouze invalidní důchod z mládí v SR. Doplnění pojistného na důchodové pojištění podle § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění v rozsahu 1 roku nemá na posouzení vliv, žalobkyně splnila podmínky pro invalidní důchod v mimořádných případech dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, který vylučuje přiznání řádného (dílčího) důchodu. Jelikož byla žalobkyně uznána invalidní od svých 3 let a pro své zdravotní pojištění nemohla být účastna pojištění (studia či výdělečné činnosti), je nutné o uplatnění žádosti s ohledem na typ uznané invalidity vniklé před 18. rokem věku přednostně rozhodovat dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého se nevyžaduje doba pojištění (dávka typu A dle přílohy VI koordinačního nařízení). Jestliže nebyla žalobkyně uznána invalidní dle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění od jiného data pro jiné závažné zdravotní postižení, např. vniklé po 18. roce, jak by bylo nutné pro vznik nároku na invalidní důchod jiného typu (B), nemůže žalobkyni nárok na invalidní důchod v mimořádných případech podle koordinačních pravidel systému A v ČR nikdy vzniknout. Pokud slovenský nositel pojištění vystavil nesprávné potvrzení o slovenské době pojištění, nepřísluší českému soudu tyto údaje přezkoumávat. Doba pojištění však neměla vliv na rozhodnutí, neboť o dílčím invalidním důchodu nebylo žalovanou rozhodnuto.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

9. O žalobě již rozhodl zdejší soud rozsudkem č. j. 2 Ad 8/2018-55 tak, že napadené rozhodnutí zrušil. Nejvyšší správní soud však rozsudkem č. j. 10 Ads 525/2021-34 zrušil rozsudek Městského soudu v Praze, kdy soudu vytknul, že se opomenul zabývat čl. 5 nařízení č. 883/2004, které „přenáší“ *důsledky přiznání českého invalidního důchodu z mládí (resp. předpokladů pro získání takového důchodu) podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění i na situace, kdy žadatel či žadatelka o český řádný invalidní důchod pobírá invalidní důchod z mládí z jiného členského státu EU, např. ze Slovenska. NSS závěrem dodává, že samozřejmě nezlehčuje zdravotní stav žalobkyně ani důvody, pro které se pokusila získat řádný invalidní důchod. Soudy však nemohou přiznat žalobkyni důchod, pokud to zákon neumožňuje. Je třeba zdůraznit, že sociální práva nemají bezpodmínečnou povahu a je možné se jich domáhat pouze v mezích zákonů, jak stanoví čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Sociální práva jsou závislá zejména na ekonomické situaci státu. V rámci ústavním pořádkem stanovených mezí má zákonodárce poměrně širokou možnost upravit provedení jednotlivých sociálních práv. Soudy nemohou volně přepisovat význam právních předpisů či jít proti textu zákona, pokud z něj nevyplyvá nárok na určitou sociální dávku [srov. k tomu obecně např. nálezy ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08 (N 73/49 SbNU 85; 166/2008 Sb.), nebo nověji ze dne 17. 12. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 31/17 (N 212/97 SbNU 269, 30/2020 Sb.), bod 24].*
10. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
11. Ze správní spisu vyplývá, že žalobkyně byla za plně invalidní uznána k 3. roku věku (X). Jelikož v době dosažení zletilosti měla trvalý pobyt na Slovensku, jehož byla občankou, byl jí přiznán na Slovensku invalidní důchod z mládí. V okamžiku, kdy získala trvalý pobyt v ČR, splnila také podmínky vzniku invalidního důchodu z mládí podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého *má na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění.*
12. Podle § 38 zákona o důchodovém pojištění *má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu.* Východiskem přiznání invalidního důchodu je dlouhodobě nepřiznivý zdravotní stav, který vedl k poklesu pracovní schopnosti pojištěnce (§ 39 zákona) a potřebná doba pojištění (§ 40 zákona). Výjimku z podmínky doby pojištění stanoví invalidní důchod v mimořádných případech dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění pro osoby starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky s podmínkou vzniku invalidity III. stupně před dosažením 18 let věku a nesplnění potřebné doby pojištění. Účelem invalidního důchodu z mládí dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je poskytnout invalidní důchod i osobám, které z důvodu věku a zdravotního stavu neměly příležitost být účastny pojištění a jejich zdravotní stav splňuje předpoklady pro přiznání invalidního důchodu III. stupně. Žalovaná posoudila zdravotní stav žalobkyně a uznala ji plně invalidní (nyní III. stupně) se dnem vzniku invalidity k 3. Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

roku věku. Jelikož Česká i Slovenská republika jsou členské státy Evropské unie, bylo nutné aplikovat nařízení č. 883/2004.

13. Podle čl. 44 odst. 1-3 nařízení č. 883/2004 se pro účely nařízení „*právními předpisy typu A*“ rozumí všechny právní předpisy, podle nichž výše dávek v invaliditě nezávisí na trvání doby pojištění nebo bydlení a které příslušný členský stát výslovně zařadil do přílohy VI, a „*právními předpisy typu B*“ se rozumí všechny ostatní právní předpisy (1). Osoba, na kterou se postupně nebo střídavě vztahovaly právní předpisy dvou nebo více členských států a která získala doby pojištění nebo bydlení výlučně podle právních předpisů typu A, má nárok pouze na dávky poskytované institucí toho členského státu, jehož právní předpisy byly platné v době, kdy došlo k pracovní neschopnosti, po níž následovala invalidita, případně s přihlédnutím k článku 45, a pobírá tyto dávky v souladu s těmito právními předpisy (2). Osoba, která nemá nárok na dávky podle odstavce 2, pobírá dávky, na které má nárok podle právních předpisů jiného členského státu, případně s přihlédnutím k článku 45 (3).
14. Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu dle § 110 odst. 4 s. ř. s. žalobu zamítl, neboť získání invalidního důchodu podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění vylučuje získání řádného invalidního důchodu podle téhož zákona. Tento důsledek se pak na základě čl. 5 nařízení č. 883/2004 přenáší i na situaci, kdy žadatelka o řádný invalidní důchod již získala a pobírala invalidní důchod z mládí z jiného členského státu EU, nyní ze Slovenska. Soud odkazuje na odůvodnění rozsudku č. j. 10 Ads 525/2021 – 34.
15. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., žalovaná sice měla úspěch, avšak žádné náklady ji nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.

V Praze dne 25. 1. 2023

Mgr. Kamil Tojner v. r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje P. F.